

HØJESTRETS DOM

afsagt torsdag den 8. januar 2026

Sag BS-24019/2025-HJR
(1. afdeling)

HK Danmark som mandatar for A
(advokat Michael Møllegaard Jessen, beskikket)

mod

Ankestyrelsen
(advokat Inge Houe)

Biintervenient til støtte for HK Danmark som mandatar for A:
Fagbevægelsens Hovedorganisation
(advokat Bjørn Elling)

Biintervenient til støtte for Ankestyrelsen:
Protector Forsikring Danmark
(advokat Thomas Birch)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Aarhus den 11. marts 2024 (BS-28794/2022-ARH) og af Vestre Landsrets 11. afdeling den 12. februar 2025 (BS-17213/2024-VLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Kurt Rasmussen og Julie Arnth Jørgensen.

Påstande

Appellanten, HK Danmark som mandatar for A, har nedlagt påstand om, at indstævnte, Ankestyrelsen, skal anerkende, at A ikke skal betale den for meget udbetalte erstatning for tab af erhvervsevne for perioden 1. maj 2019 til 22. marts 2020 tilbage, subsidiært at sagen hjemvises til fornyet behandling i Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen har påstået stadfæstelse.

Retsgrundlag

Arbejdsskadesikringslovens § 40 a, stk. 1, og § 42, lyder:

”§ 40 a. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring træffer afgørelse om tilbagebetaling, jf. dog § 18 f,

- 1) når tilskadekomne eller efterladte mod bedre vidende har undladt at give oplysninger efter denne lov og den manglende oplysning har medført en anden afgørelse, end Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ville have truffet, hvis oplysningen havde foreligget,
- 2) når tilskadekomne eller efterladte mod bedre vidende har afgivet urigtige oplysninger og den urigtige oplysning har medført en anden afgørelse, end Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ville have truffet, hvis den korrekte oplysning havde foreligget, eller
- 3) når tilskadekomne eller efterladte i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter denne lov.

§ 42. Modtageren af løbende erstatning efter §§ 17, 17 a og 18 b skal underrette forsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om enhver forandring i sine forhold, som kan formodes at medføre nedsættelse eller bortfald af erstatningen, ligesom forsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal være opmærksom på, om der indtræder sådanne forandringer i modtagerens forhold.”

Bestemmelsen i § 40 a blev indsat ved lov nr. 186 af 18. marts 2009. Af lovforslaget (Folketingstidende 2008-09, tillæg A, lovforslag nr. L 88, s. 2572 f.) fremgår bl.a.:

”2.7. Tilbagebetaling af erstatning

2.7.1. Gældende ret

Arbejdsskadesikringsloven indeholder i dag ikke regler om tilbagebetaling af erstatning m.v.

I forbindelse med behandlingen af konkrete skadesager kan Arbejdsskadestyrelsen træffe en række afgørelser om tilskadekomnes eller efterlades rettigheder og pligter efter loven. Herunder kan Arbejdsskadestyrelsen træffe afgørelse om tilbagebetaling af erstatning.

Afgørelser om tilbagebetaling er truffet med hjemmel i dansk rets almindelige regler om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalte ydelser (condictio indebiti).

Efter disse regler kan et fejlagtigt udbetalt beløb kun kræves betalt tilbage, når:

- Modtageren af beløbet indså eller burde indse, at der forelå en fejl. Hvis modtageren har været i god tro vil tilbagebetaling normalt ikke kunne ske.
- Ydelsen må ikke være bestemt til almindelige leveomkostninger så som pension, understøttelse og underholdsbidrag.

Praksis er beskrevet i Ankestyrelsens principafgørelse SM U 13-97 som kan findes på Ankestyrelsens hjemmeside.

2.7.2. Beskæftigelsesministeriets overvejelser

Ankestyrelsen har i brev af 14. april 2003 (høringssvar til lovforslaget til arbejdsskadereformen) anført, at det bør overvejes, om der er behov for at lovfæste reglerne om tilbagebetaling.

Ankestyrelsen anførte, at tilbagesøgning hviler på reglerne om dansk rets almindelige regler om *condictio indebiti*. Der er således ingen regler i arbejdsskadesikringsloven om tilbagebetaling. I disse er der udtrykkeligt angivet, under hvilke forhold og betingelser tilbagesøgningskrav kan rejses, herunder hvor længe kravet kan rejses, regler om tilbagebetalingsordninger samt inddrivelsesmetoder.

Ankestyrelsens bemærkning om, at der i andre love findes regler om tilbagebetaling, taler for, at der bør indføres regler om tilbagebetaling i arbejdsskadesikringsloven.

Arbejdsskadeområdet er blandt andet karakteriseret ved, at der er 2 parter i en sag. Det betyder, at der er en anden part at tage hensyn til.

Det er Beskæftigelsesministeriets opfattelse, at der også på arbejdsskadeområdet bør fastsættes regler om tilbagebetaling af erstatning, der er modtaget med urette. Beskæftigelsesministeriet finder således, at hensynet til korrekte afgørelser, herunder at modtageren modtager det beløb, som pågældende efter loven er berettiget til, bør vægtes højt.

2.7.3. Forslaget

Det foreslås at lovfæste den nuværende praksis med hensyn til tilbagebetaling af erstatning m.v. Herved opnås, at det bliver klart for modtagerne af erstatning m.v., at de kan blive mødt med et tilbagebetalingskrav, hvis de mod bedre vidende undlader at give de nødvendige oplysninger efter loven, eller hvis de afgiver urigtige oplysninger. Som

hidtil er det en forudsætning for tilbagebetaling, at modtageren er i ond tro (mod bedre vidende).

Det bemærkes, at der er få sager om tilbagebetaling...”

Af lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen i § 40 a (a.st., s. 2580) fremgår:

”Ved forslaget kodificeres den hidtidige praksis med hensyn til tilbagebetaling af erstatning m.v.

Det foreslås, at Arbejdsskadestyrelsen kan træffe afgørelse om tilbagebetaling, når tilskadekomne eller efterladte mod bedre vidende har undladt at give oplysninger efter loven. Det er en forudsætning, at den manglende oplysning har medført, at Arbejdsskadestyrelsen eller Ankestyrelsen har truffet en anden afgørelse end den, der ville være truffet, hvis den manglende oplysning havde foreligget.

Det foreslås videre, at Arbejdsskadestyrelsen kan træffe afgørelse om tilbagebetaling, når tilskadekomne eller efterladte mod bedre vidende har afgivet urigtige oplysninger efter loven. Det er også her en forudsætning, at den urigtige oplysning har medført, at der er truffet en anden afgørelse end den, der ville være truffet, hvis den rigtige oplysning havde foreligget.

Efter lovens § 38 skal tilskadekomne medvirke ved sagsoplysningen. Efterladte skal afgive oplysninger, der belyser omfanget af afdødes forsørgelse over for den efterladte og efterladtes muligheder for at forsørge sig selv.

Endelig foreslås det, at der kan træffes afgørelse om tilbagebetaling, når tilskadekomne eller efterladte i øvrigt, mod bedre vidende, uberettiget har modtaget ydelser efter loven. Denne bestemmelse kan for eksempel anvendes, når tilskadekomne modtager en løbende erstatning for tab af erhvervsevne og de erhvervsmæssige forhold efterfølgende ændrer sig således, at den løbende erstatning skal nedsættes eller bortfalde.

Efter lovens § 42, stk. 2, påhviler der modtageren af en løbende erstatning for tab af erhvervsevne efter § 17 en pligt til at underrette forsikringsselskabet, Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring eller Arbejdsskadestyrelsen om enhver forandring i de erhvervsmæssige forhold, der kan formodes at medføre nedsættelse eller bortfald af erstatningen. Tilskadekomne underrettes om denne pligt i forbindelse med tilkendelse af erstatningen for tab af erhvervsevne.”

Af Ankestyrelsens principmeddelelse 13-20 af 15. maj 2020 fremgår bl.a.:

"Er ydelsen modtaget mod bedre vidende

Det er en konkret vurdering, om en for høj erstatning for tab af erhvervsevne er modtaget mod bedre vidende. Følgende elementer kan indgå i vurderingen:

Det der kan tale for, at tilskadekomne har modtaget erstatningen mod bedre vidende:

- Tilskadekomne er vejledt om sin oplysningspligt
- Det fremgår tydeligt af begrundelsen for afgørelsen på hvilket grundlag tilskadekomne har ret til erstatning for tab af erhvervsevne og hvornår en ændring i den erhvervsmæssige situation derfor kan have betydning for retten til erstatning
- Karakteren af ændringen af den erhvervsmæssige situation. Hvis tilskadekomne fx overgår fra at være uden for arbejdsmarkedet til at komme i arbejde
- Væsentlige forbedringer i tilskadekomnes helbredsmæssige situation, som gør, at der ikke længere er et tab af erhvervsevne som følge af arbejdsskaden, uanset at den erhvervsmæssige situation er den samme

Det der kan tale imod, at tilskadekomne har modtaget erstatningen mod bedre vidende:

- Tilskadekomne er ikke vejledt om sin oplysningspligt
- Mindre ændringer af den erhvervsmæssige situation, fx hvis tilskadekomne overgår fra én offentlig ydelse til en anden, uden at dette medfører en væsentlig ændring i tilskadekomnes dagligdag

Opregningen er ikke udtømmende."

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

I oktober 2017 var A udsat for en arbejdsulykke, som medførte, at hans venstre underben blev amputeret. Han blev i december 2018 tilkendt erstatning for mén, og i marts 2019 traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring midlertidig afgørelse om, at han fra oktober 2018 havde krav på erhvervsevnetabserstatning på 45 % svarende til udbetaling af et månedligt skattepligtigt beløb på ca. 11.000 kr. I perioden fra den 1. maj 2019 til den 22. marts 2020 modtog A den løbende erhvervsevnetabserstatning med urette, idet han samtidig fik fuld løn. I marts 2021 traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgørelse om, at han skulle

tilbagebetale den erhvervsevnetabserstatning, som han havde modtaget med urette. I januar 2022 stadfæstede Ankestyrelsen afgørelsen.

Sagen angår, om der i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 40 a, stk. 1, nr. 3, er grundlag for at pålægge A at tilbagebetale erhvervsevnetabserstatningen.

HK som mandatar for A gør overordnet gældende, at tilbagebetalingskravet er afskåret, fordi A har opfyldt sin oplysningspligt. Han modtog ikke erstatningen mod bedre vidende, og erstatningen blev forbrugt i god tro til afdrag på en handicappil. Ankestyrelsens afgørelse om tilbagebetaling er udtryk for en praksisændring, jf. principmeddelelse 13-20, som er i strid med lovgrundlaget.

Ankestyrelsen gør overordnet gældende, at der ikke er grundlag for at tilside-sætte afgørelsen om tilbagebetaling. A modtog erhvervsevnetabserstatningen mod bedre vidende. Opfyldelse af oplysningspligten udelukker ikke krav om tilbagebetaling, og afgørelsen er ikke udtryk for en praksisændring.

Tilbagebetaling

Efter arbejdsskadesikringslovens § 40 a, stk. 1, nr. 1 og 2, træffer Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgørelse om tilbagebetaling, når tilskadekomne mod bedre vidende har undladt at give oplysninger eller har givet urigtige oplysninger, som har ført til en forkert afgørelse. Efter § 40 a, stk. 1, nr. 3, træffes der afgørelse om tilbagebetaling, når tilskadekomne i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter loven.

Det fremgår af arbejdsskadesikringslovens § 42, at modtageren af løbende erstatning skal underrette om enhver forandring i sine forhold, der kan formodes at medføre nedsættelse eller bortfald af erstatningen.

Højesteret finder efter ordlyden af § 40 a, stk. 1, nr. 3, at det ikke er en betingelse for at kræve tilbagebetaling, at tilskadekomne har undladt at opfylde underret-ningspligten efter § 42. I forarbejderne er det da også anført, at bestemmelsen om tilbagebetaling i § 40 a, stk. 1, nr. 3, f.eks. kan anvendes, når tilskadekomne modtager en løbende erstatning for tab af erhvervsevne, og de erhvervsmæssige forhold efterfølgende ændrer sig således, at den løbende erstatning skal nedsættes eller bortfalde.

Som nævnt følger det af § 40 a, stk. 1, nr. 3, at det er en betingelse for krav om tilbagebetaling, at tilskadekomne mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter loven.

Efter bestemmelsens ordlyd og forarbejder og karakteren af de ydelser, der er tale om, finder Højesteret, at udtrykket ”mod bedre vidende” skal forstås så-dan, at tilskadekomne skal have indset, at ydelserne blev modtaget med urette,

eller skal have udvist en betydelig grad af uagtsomhed i denne henseende. Det beror på en konkret vurdering, om dette er tilfældet, jf. Ankestyrelsens principmeddelelse 13-20 om de omstændigheder, der kan indgå i vurderingen.

Den konkrete sag

Som nævnt blev A i marts 2019 tilkendt midlertidig erhvervsevnetabserstatning på 45 % fra oktober 2018. Han fik herved udbetalt et månedligt skattepligtigt beløb på ca. 11.000 kr. I afgørelsen blev han oplyst om, at udbetalingen var baseret på den forudsætning, at han kun kunne arbejde 15-20 timer om ugen og tjene 170.000-180.000 kr. om året. Han blev endvidere oplyst om, at ændring i det antal timer, som han arbejdede, kunne have betydning for erstatningen.

I perioden fra den 1. maj 2019 til den 22. marts 2020 modtog A ud over den løbende erhvervsevnetabserstatning også fuld løn fra sin arbejdsgiver.

Efter det anførte tiltræder Højesteret, at A mod bedre vidende uberettiget modtog ydelser efter loven og skal tilbagebetale erstatningen.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

Da sagen rejser spørgsmål af videregående betydning om fortolkning af arbejdsskadesikringslovens § 40 a, skal ingen part betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part eller til statskassen.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

Ingen part skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part eller til statskassen.